

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler:	Vår dato:	Vår referanse:	Deres dato:	Deres referanse:
THOBAR	15.08.2012	12/2434 - 3		

FORBRUKERRÅDETS HØRINGSUTTALELSE TIL UTREDNINGEN OM FORMIDLING AV GRUNNBOK- OG MATRIKKELINFORMASJON

Forbrukerrådet stiller seg positiv til at Miljøverndepartementet har gjennomført en utredning av disse spørsmålene. Grunnbok- og matrikkelinformasjon er av stor betydning for samfunnet og for den enkelte forbruker / innbygger.

Forbrukerrådet legger til grunn et forbrukerperspektiv. Det er et viktig poeng at næringslivets kostnader ved innhenting av informasjon fra grunnbok og matrikkel i mange tilfeller viderefaktureres vanlige forbrukere, for eksempel ved boligomsetning. Vi har valgt å ikke gå inn i den konkrete vurderingen av de ulike IKT-plattformene som drøftes.

Utgangspunktet for Forbrukerrådets engasjement er blant annet vår målsetting om at forbrukere skal ha god tilgang til troverdig informasjon som grunnlag for egne beslutninger, ivaretagelse av forbrukeres personvern, samt å fremme effektiv produksjon og formidling av tjenester forbrukere etterspør.

Forbrukerrådet fremholder at forbrukernes mest sentrale behov er at eiendomsinformasjon har særdeles høy kvalitet, er lett tilgjengelig og kan fremskaffes til en kostnad som er rimelig, samt at opplysninger som er personlige behandles tilbørlig. Vi er tilfreds med publikum gis gratis tilgang til all grunnboks- og matrikkelinformasjon via en særskilt søke- og visningstjeneste.

Forbrukerrådet har pekt på at offentlige rådata bør stilles fritt til disposisjon og ansees betalt for via skatteseddelen eller ved de gebyrer som knyttet til registreringer. Forbrukerrådet hadde foretrukket at Statens Kartverk hadde fått finansiering via statsbudsjettet for å sikre kvalitetsmessig gode og gratis tjenester til forbrukerne. formidlingstjenester. Vi erkjenner at dette prinsipielle standpunkt vil kreve en finansiering over statsbudsjettet som hittil ikke har latt seg realisere. Forbrukerrådet vil prioritere en tjeneste med kvalitet både med



hensyn til sikkerhet for opplysningenes pålitelighet, tilgjengelighet i en vid forståelse av begrepet og god ivaretagelse av personvern hensyn.

I begrepet tilgjengelig legger vi at informasjonen skal være lett tilgjengelig for forbrukerne via nettet, at den skal presenteres på forståelig måte som krever få forkunnskaper hos den enkelte forbruker. Statens Kartverk har etablert tjenesten "Se eiendom" som for alminnelige forbrukere representerer en meget god og fri kilde til eiendomsopplysninger fra matrikkelen, og vi imøteser en videreutvikling som innebærer enklere kostnadsfri tilgang for data om egne forhold slik det legges opp til.

Opplysningene som formidles er imidlertid ikke bedre enn kilden de er hentet fra. Forbrukerrådet er skeptisk til kopidatabaser fordi det krever gode rutiner for sletting av utdatert informasjon og innlasting av nye data. En utbredt praksis med kopidatabaser kan svekke datakvaliteten og føre til at ikke oppdaterte data distribueres. Data fra Statens kartverk har i dag svært høy troverdighet, og vi finner det viktig at denne troverdigheten sikres for fremtiden.

Statens kartverk vil med den nye modellen få rollen å være kontraktspart mot flere aktører som ønsker å kjøpe data, samtidig som kartverket skal påse at disse virksomhetene har internkontrollsystemer og rutiner som sikrer datakvaliteten og hindrer misbruk av data. Forbrukerrådets erfaringer med virksomheter som skal ivareta hensyn som i visse situasjoner kan være motstridende (man kan tenke seg firmaer som er dårlige forvaltere, men gode kunder) er noe delt. Vi finner det riktig at det legges opp til en restriktiv praksis fra starten, og at det etableres sterke strukturer og systemer hos Statens Kartverk som institusjonaliserer den kontrollerende rollen som kartverket vil få i forhold til sine kunder.

Utredningen forsøker å balansere personvern hensyn med andre legitime behov. Forbrukerrådet understreker at opplysninger som er innhentet av offentlig myndighet i en bestemt hensikt ikke skal benyttes til andre formål. Særlig er det grunn til å advare mot markedsføringsfremstøt basert på slike opplysninger. Markedsføring skal etter vår vurdering kun skje når en informert forbruker fritt har kunnet gi sin uttrykkelige aksept. Det er grunn til å minne om at tinglysning jo er etablert nettopp i den hensikt at informasjonen skal kunne videreformidles og gjøres kjent for de med legitime behov. Det er her god grunn til å markere et klart skille mellom det som er eiendomsinformasjon og det som er opplysninger om personlige forhold.

Forbrukerrådet understreker at det ikke må rokke ved statens erstatningsplikt dersom noen har lidt tap som følge av at de har basert seg på at informasjon fra matrikkel og grunnbok har vært korrekt. Vi finner at dette er viktig for å sikre et press på staten som ansvarlig for databasene, og at det er nødvendig for å sikre at tjenester fra kredittforetak, eiendomsomsetningsbransjen og andre kan drives effektivt uten umiddelbart behov for å dobbeltsjekke opplysninger.

Som vi har pekt på innledningsvis blir utgifter knyttet til eiendoms- og tinglysningsinformasjon i stor utstrekning belastet vanlige forbrukere, enten disse er innhentet til bruk i eiendomsomsetning, bygge- eller reguleringssak eller andre formål. Forbrukerrådet er derfor opptatt av kostnadseffektive løsninger og å unngå mellomledd som kan være fordyrende.



Hvilken prismodell som velges kan ha betydning for hvordan bransjer forholder seg til tjenestene og utvikler seg videre. Forbrukerrådet har merket seg hvordan utredningen drøfter grunnlaget for nye aktører. Forbrukerrådet ønsker å understreke at prismodellen også må sikre mindre aktører bra vilkår, for eksempel innen eiendomsomsetningsbransjen. I lokale markeder kan små aktører være avgjørende for å opprettholde et minimum av konkurranse. Tilsvarende er det meget viktig at systemer og modeller ikke hemmer forbrukere som ønsker å gjøre deler av salgsarbeidet selv.

Punkt 8.1.1. i utredningen definerer kommunenes rolle som å ligge utenfor mandatet.

Forbrukerrådet vil peke på at kommunene har en avgjørende rolle som lokal matrikkelfører og at de har en viktig rolle i forhold til å gi eiendomsinformasjon til alminnelige forbrukere. Forbrukerrådet vil minne om at Kommuneloven pålegger kommunene å drive et aktivt informasjonsarbeid, og vi har merket oss at den meget variable praksis fra kommunenes side når det gjelder eiendomsinformasjon skaper merarbeid for eiendomsomsetningsbransjen – hvilket i neste omgang i stor utstrekning belastes forbrukere – og usikkerhet hos forbrukere / innbyggere. Forbrukerrådet mener MD og KRD sammen bør vurdere tiltak som kan forbedre kommunenes praksis og gjøre den mer enhetlig – herunder om det bør gis en hjemmel for å pålegge kommunene å gi informasjon etter en gitt standard.

Vi viser for øvrig til tidligere kommunikasjon rundt levering av høringsuttalelse 15.8.12.

Vi vil fremover følge departementets arbeid med de omfattende regelverksendringer som er nødvendig og vil ta kontakt dersom vi blir oppmerksomme på forhold som berører forbrukerinteressene.

Vennlig hilsen
FORBRUKERRÅDET

Randi Flesland
administrerende direktør

Thomas Bartholdsen
Fagdirektør bolig

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.